

SLOVENŠČINA JE OGROŽENA?

TONE MIZERIT

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco) je že leta 1999 datum 21. februar razglasila za mednarodni dan maternega jezika. S tem želi opozoriti na potrebo po ohranjanju kulturne in jezikovne različnosti v svetu in poziva k harmoničnemu sobivanju jezikov vseh dežel.

Ob letošnjem praznovanju je Unesco objavil novo različico zemljevida ogroženih svetovnih jezikov, ki kaže, da je ogroženih okoli 2500 od približno 6000 jezikov v svetu.

V minulih treh generacijah je izumrlo več kot 200 od približno 6000 jezikov; 538 jezikov je kritično ogroženih, 502 jezika sta močno ogrožena, 632 jezikov je zagotovo ogroženih, 607 pa jih je v nevarnosti. Zemljevid tudi kaže, da obstaja 199 jezikov, ki jih govori manj kot deset ljudi, 178 jezikov pa je takšnih, ki jih govori od deset do 50 ljudi.

„Smrt jezika vodi do izginotja več oblik nesnovne kulturne dediščine, predvsem neprecenljive dediščine tradicij in ustnega izražanja skupnosti, ki je jezik govorila - od pesmi in legend do pregovorov in šal,“ je ob tem poudaril generalni direktor Unesca Koičiro Matsuura in dodal, da so jeziki pomembni tudi za razumevanje biološke raznovrstnosti sveta.

Pred mednarodnim dnevom maternega jezika, je statistični urad Republike Slovenije objavil nekatere podatke o slovenščini. Ta je po zadnjem popisu prebivalstva iz leta 2002 materni jezik za skoraj 88 odstotkov prebivalcev Slovenije, na narodnostno mešanih območjih pa sta to tudi italijanščina oz. madžarščina.

V Sloveniji uporablja slovenščino kot svoj prvi jezik okoli 1,85 milijona prebivalcev, kot svoj drugi jezik pa jo obvlada približno 11.000 pripadnikov madžarske in italijanske avtohtone manjšine ter okoli 140.000 govorcev, priseljenih v Slovenijo iz republik nekdanje Jugoslavije.

Govorijo jo še v Beneški Sloveniji in Furlaniji-Julijski krajini v Italiji, na Koroškem v Avstriji, v Istri na Hrvaškem, na Madžarskem v Porabju in drugod po svetu (v Nemčiji, ZDA, Kanadi, Argentini, Avstraliji). Skupaj ta jezik govori približno 2,5 milijona ljudi.

Slovenski jezik je eden redkih indoevropskih jezikov, ki je ohranil dvojino in veliko število narečij. Dialektologi so ugotovili 46 jasno izoblikovanih narečij, porazdeljenih v pokrajinske skupine: koroško, gorenjsko, dolensko, primorsko, rovtarsko, štajersko in panonsko.

Lahko slovenščino smatramo za ogrožen jezik? Uradno gotovo ne, a tudi ni, da bi nevarnost prezirali. Novi vodja sektorja za slovenski jezik na ministrstvu za kulturo Velemir Gjurin je prepričan, da je vsak jezik ogrožen, „ker gre za živ organizem“, vendar pa je bojazen za slovenščino po njegovem mnenju odveč. „Res pa je, da znamo bolj ceniti tuje jezike kot svojo materinščino,“ je ocenil Gjurin, ki na splošno trdi, da področje materinščine zakonsko ni dovolj urejeno. Po njegovem mnenju je nedopustno, da država kot pogoj pri uveljavljanju pravice do študija od maturantov zahteva izpit iz angleščine, jezika, ki je sociolingvistično najdominantnejši in najbolj napada slovenščino.

Po Gjurinovih besedah začnemo Slovenci „otroke za janičarje vzgajati že v predšolski dobi, čisto uradno pa v tretjem razredu osnovne šole“. Znanje jezikov ocenjuje kot pomembno, vendar se sprašuje, kdaj lahko kdo zatrdi, da jezik obvlada. „Res pa je, da znamo bolj ceniti tuje jezike kot svojo materinščino,“ je prepričan Gjurin. „Za slovenščino ne bo nihče dal pet stotinov, medtem ko je za tečaj tujega jezika marsikdo pripravljen odšteti precej denarja.“

In prav ta izjava nas popelje v vprašanje stanja slovenskega jezika med nami. Lani smo obhajali šestdesetletnico prihoda naše emigracije v Argentino. Lahko smo resnično ponosni na dejstvo, da se je med nami slovenščina ohranila na tako zavirljivi višini, da so pojav v matični domovini označili kot „slovenski čudež v Argentini“. A dobro se moramo zavediti, da je jezik med nami resnično ogrožen. Emigracija, ki nima stalnega dotoka iz matice, je prej ali slej obsojena na smrt.

Vest pa si moramo izprašati vsi tudi v drugem pogledu. Vprašanje, koliko smo pripravljeni žrtvovati za slovenščino, in koliko za učenje kakega drugega jezika, je popolnoma na mestu. V teh dneh bomo začeli z delovanjem naših šolskih tečajev. To bo pravi trenutek, da premislimo naš odnos do slovenščine, naš namen, da jo ohranimo, in žrtve, ki smo jih pripravljene doprinesiti, da nadaljujemo ta „čudež“ in ga prenesemo na prihodnje rodove.

Pahor in Sanader še vedno vsaksebi

Premiera Slovenije in Hrvaške Borut Pahor in Ivo Sanader na Mokričah nista zbližala stališč, ki bi pripeljala do rešitve vprašanja meje med državama. Vodja obeh držav sta se sestala v torek 24. t. m., da bi zbližala položaje v razmerju do mejnega problema.

Pahor je po pogovorih napovedal, da bo podprl mediacijo, ki jo predlaga Evropska komisija, Sanader pa je menil, da bi morala najprej delo končati mešana komisija pravnih strokovnjakov.

Ta komisija bi namreč po Sanaderjevem mnenju morala končati delo, ki je po njegovih besedah pripraviti izhodišča za reševanje vprašanja meje med državama pred mednarodnim pravosodnim telesom. Tovrstni način reševanja tega vprašanja bi bil sicer za Sanaderja najboljši.

Toda Pahor je po drugi strani napovedal, da bo vladi in odboru državnega zbora za zunanjo politiko predlagal, da sprejme načelno pobudo evropskega komisarja za širitve Ollija Rehna o mediaciji. Ta pobuda je po Pahorjevih besedah „korak v pravi smeri“.

Sanader je sicer vztrajal, da je vprašanje meje dvostransko vprašanje, ne pa evropsko. Na tak način bi ga bilo potrebno tudi reševati. Pahor pa je znova opozoril, da če ne bo napredka pri ureditvi vprašanja meje, Slovenija ne bo umaknila zadržka v hrvaških pogajanjih z EU, ker je Hrvaška v pogajanjih uporabila sporne dokumente, ki prejudicirajo mejo s Slove-

nijo.

Medtem je predsednik državnega zbora Pavel Gantar določil rok, do katerega morajo pobudniki za referendum o ratifikaciji vstopa Hrvaške v Nato, Stranka slovenskega naroda, zbrati 40.000 podpisov. 35-dnevni rok začne teči v petek in se izteče 26. marca, je dejal.

Predlagatelji morajo nato v sedmih dneh sporočiti rezultate zbiranja podpisov.

Zanimivo je ob tem, kako gledajo na zadevo drugod. Nemški dnevnik Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) v članku z naslovom Slovenija hoče preprečiti vstop Hrvaške v Nato opisuje zaplet s pritrdivitvijo vstopa Hrvaške v zavezništvo.

Slovenski skrajni nacionalisti ogrožajo časovni načrt širitve zveze Nato, piše FAZ.

Vse članice Nata bi morale protokol o ratifikaciji pristopa Hrvaške poslati v Washington do 23. marca, vendar pa je rok pod vprašajem, če bodo v dvomilijonski državi začeli zbirati 40.000 podpisov za referendum o vstopu Hrvaške.

FAZ še piše, da bi lahko bila Hrvaška po Makedoniji, ki je lani doživela veto Grčije, že druga država Zahodnega Balkana, ki bi ji zaradi „balkanskih zamer spodletel vstop v zavezništvo“.

Časnik izpostavlja še razliko med primeroma Makedonije in Hrvaške, saj je v prvem vstopu preprečila grška vlada, medtem ko sta v Sloveniji vlada in parlament vstop Hrvaške potrdila.

Vprašanje se zapleta.

Odločbe o izbranih

Okrožno sodišče na Ptujju je Aleksandru Todorovižu zaradi izgube zaslužka prisodilo odškodnino v višini 17.000 evrov. Ob tem je nekdanji notranji minister Dragutin Mate (SDS) opozoril na možnost prihodnjih odškodnin drugim izbranim. Sedanja ministrica Katarina Kresal pa je pojasnila, da odločbe MNZ o izbranih niso povezane z odškodninami.

Okrožno sodišče na Ptujju je Aleksandru Todorovižu, sicer predsedniku civilne iniciative izbranih, prisodilo odškodnino v višini 17.000 evrov zaradi izgube zaslužka. Todoroviž je tožbo zoper državo vložil, ker mu ta ni izdala delovnega dovoljenja, zato ni mogel opravljati dela in tako mu je nastala izguba dohodka, je poročal Dnevnik.

Po navedbah časopisa naj bi bil

znesek samo odškodnina za del izgubljenega zaslužka. Zadeva je bila na prvi stopnji že drugič, saj Todorovižu ni uspelo s prvo tožbo.

Kot je poročal časnik, je bil Todoroviž zato, ker je bil v začetku devetdesetih let izbrisan iz registra stalnega prebivalstva, v slabšem položaju pri pridobitvi delovnega dovoljenja.

Na okrožnem sodišču na Ptujju so povedali, da sodišče so za STA potrdili, da so Todorovižu prisodili odškodnino v višini okoli 17.000 evrov. Na državnem pravobranilstvu pa so za STA povedali, da se bodo na razsodbo pritožili.

Ministrstvo za notranje zadeve je začelo izdajati dopolnilne odločbe izbranim, je na novinarski konferenci dejala ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal. Po besedah generalnega direktorja direktorata

MNZ za upravne notranje zadeve Bojana Trnovška bodo predvidoma v največ treh mesecih izdali okoli 3000 dopolnilnih odločb.

„V odločbi piše, da se šteje, da so imeli posamezni izbrani v RS dovoljenje za stalno prebivanje tudi v obdobju od leta 1992 pa vse do trenutka, ko so si uredili status,“ je pojasnila.

Takoimenovani izbrani so bivši jugoslovanski državljani, ki ob oklicu slovenske države niso zaprosili slovenskega državljanstva, niti dovoljenja naselitve v Sloveniji. Računali so, da status samostojne države ne bo trajal dolgo in se hoteli okoristiti z „zvestobo“ staremu režimu. Seveda so ostali z dolgim nosom. Sedaj pa zahtevajo odškodnino, češ, da so bili prizadeti. O tem je bil tudi že izveden referendum, ki je odločil, da se jim ne prizna posebnih pravic.

Interpelacija proti Kresalovi

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) je začelo izdajati dopolnilne odločbe izbranim (glej članek na tej strani), stranka SDS pa je zoper notranjo ministrico Katarino Kresal vložila interpelacijo.

V koalicijskih strankah napovedujejo, da interpelacije ne bodo podprli, SLS jo bo verjetno podprla, Jelinčičeva SNS pa je v torek 24. potrdila, da bo njena poslanska skupina interpelacijo podprla. Z MNZ so sporočili, da so začeli izdajati dopolnilne odločbe izbranim. Po besedah generalnega direktorja direktorata MNZ za upravne notranje zadeve Bojana Trnovška bodo predvidoma v največ treh mesecih izdali okoli 3000 dopolnilnih odločb.

Izdajalci dvigajo glavo

Predsednik republike Danilo Türk ne sprejema predlogov in ne podpira zahtev glede posebnega obravnavanja, ki jih je nanj naslovila skupina generalov, častnikov in podčastnikov nekdanje Jugoslovanske ljudske armade (JLA). Türk tako ne vidi razloga, da bi vzpostavljali ugodnejši pravni režim ali sklepali posebne poravnave za določitev pokojnin nekdanjim pripadnikom JLA. Glede zahteve nekdanjih generalov JLA po vojaški pokojnini pa je predsednik SDS Janez Janša ocenil, da je ta moralna ravno toliko, kot bi bila „moralna zahteva generalov italijanske ali nemške okupatorske vojske iz časa druge svetovne vojne“. Po mnenju NSi pa častniki JLA, „ki so odkrito sodelovali v agresiji na Slovenijo, s strani države ne bi smeli dobiti niti evra“. Omenimo, da so omenjeno častniki sodelovali pri napadu JLA ja Slovenijo po oklicu samostojne države 25. junija 1991.

Šestnajst let Slovenske škofovske konference

V četrtek, 19. februarja 2009, je minilo šestnajst let od ustanovitve samostojne Slovenske škofovske konference (SŠK).

Slovenski škofje so bili do ustanovitve samostojne konference z drugimi škofi na področju nekdanje Jugoslavije povezani v Jugoslovansko škofovsko konferenco, znotraj katere je bila 20. junija 1983 ustanovljena Slovenska pokrajinska škofovska konferenca.

Slovenski škofje so na seji 25. julija 1992 pripravili osnutek statuta samostojne Slovenske škofovske konference. Papež Janez Pavel II. (1978-2005) je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofove in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža, 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil statut samostojne Slovenske škofovske konference, 20. februarja 1993 pa je Kongregacija za škofove izdala dekret o njeni ustanovitvi. S tem je Cerkev na

Slovenskem dobila večjo pravno trdnost in samostojnost.

Škofovska konferenca je zbor škofov kakega naroda ali določenega ozemlja, ki v medsebojni edinosti in hierarhični povezanosti z rimskim papežem ter v skladu z Zakonikom cerkvenega prava, statutom in drugimi pravnimi normami izvršuje nekatere naloge v blagor vernikov na ozemlju lastne škofovske konference. Po statutu so člani Slovenske škofovske konference vsi krajevni in pomožni škofje, ki jim je v okviru lastne škofije zaupano posebno poslanstvo, medtem ko apostolski nuncij (odposlanec rimskega papeža) ni njen član.

Dne 7. aprila 2006 je Sveti sedež v Cerkvi na Slovenskem ustanovil tri nove škofije (v Celju, Murski Soboti in v Novem mestu), mariborsko škofijo pa je povzdignil v nadškofijo. Leto 2006 so tako zaznamovala imenovanja in umestitve novih škofov ter razglasitev novih škofij oziroma nove nadškofije. Slovenska škofovska konferenca šteje

deset članov, ki so: msgr. Alojz Uran, ljubljanski nadškof metropolit ter predsednik SŠK, msgr. dr. Anton Stres, mariborski nadškof pomočnik ter podpredsednik SŠK, msgr. dr. Franc Kramberger, mariborski nadškof metropolit, msgr. Andrej Glavan, novomeški škof, msgr. Metod Piriš, koprski škof, msgr. dr. Marjan Turnšek, murskosoboški škof, msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski pomožni škof, msgr. dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof, msgr. dr. Jožef Smej, mariborski pomožni škof in msgr. dr. Peter Štumpf, mariborski pomožni škof.

Upokojeni škofje nimajo odločujočega glasu, lahko pa so povabljeni na plenarna zasedanja. Vsaka konferenca izvoli predsednika in njegovega namestnika (podpredsednika) ter generalnega tajnika.

Dne 3. septembra 1999 je bil prvotno potrjeni statut Slovenske škofovske konference dopolnjen z dvema dodatnima členoma. Prvi predsednik Slovenske škofovske konference je bil pokojni ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar (1993—1997), drugi predsednik ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode, sedanji prefekt Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja (1997—2004), tretji od 7. decembra 2004 dalje mariborski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger, četrti pa od 16. marca 2007 dalje ljubljanski nadškof metropolit msgr. Alojz Uran. Statut med drugim ureja naravo in namene škofovske konference, plenarna zasedanja, določa stalni svet škofov, naloge tajništva ter druge službe in komisije, ki po presoji konference zagotavljajo bolj učinkovito delovanje.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Poteka eno leto odkar se je začel spopad med vlado in poljedeljskim sektorjem. Pa se dejansko nahajamo na isti točki kot pred letom dni. Ko pišemo te vrstice se prvič po sedmih mesecih sestajajo predstavniki kmetov z ministrice za proizvodnjo. Obstaja želja po dialogu in mirni rešitvi, a prevladuje pesimizem.

Mož beseda. Ni jasno, ali so v vladi res tako nerodni, ali tako neumni. Vsak korak, ki ga storijo, povzročajo nove reakcije v družbi in vodi v nesoglasja in nove probleme. Dva primera smo imeli ta teden. Prvi je bil povezan s kmečko problematiko. Vlada je vodila tajne pogovore s predsednikom močne in elite Poljedeljske družbe (Sociedad Rural). Hugo Biolcati je dobronamerno sprejel pogoj stroge tajnosti in javno zanimal vsakršen stik. Ko pa ti pogovori niso rodili vladi zaželenega sadu, je uradno potrdila stike, da je Biolcati ostal kot izdajalec. Vladni namen je baje bil, da razbije enotnost kmečke fronte. Izid je bil prav nasproten: kmečke organizacije so še bolj povezane, izvedle kratko a močno stavko in danes sedijo združene pred ministrice. Vlada je sedaj izrazila namen, da ponudi kmetom konkretne rešitve. A med te ne spada znižanje davkov na izvoz. In tudi če vodstvo kmetov sprejme minimalne ugodnosti, bo treba videti, kaj bo storila baza. Nestrupnost malih kmetov, ki jih sedaj grobo muči še suša, je že prekoračila meje. Zasedba banke v Entre Rios, ki so jo izvedli pod vodstvom De Angelisa, jasno pričča da je potrpljenja konec.

Adijo, pa zdrava ostani ... Drug primer neuspeha vladne strategija pa je gotovo odhod senatorja iz Santa Fe. Bivši guverner Carlos Alberto Reutemann se je naveličal nenehne pritiska in samovoljnosti vladne palače. Javno in glasno je izstopil iz vladne skupine v senatu. Z njim je odšla tudi druga senatorka iz Santa Fe. Ni še uradno prestopil v skupino upornega peronizma (Solá, De Narváez), a že sam njegov odhod je za vlado hud udarec. Ne pozabimo, da smo v volilnem letu in Santa Fe je tretje volilno okrožje. Oblast tam ima socializem in Kirchner je upal, da bo Reutemann dovolj močna protiutež za zmago. Na vsak način pa mu je hotel na prvo mesto kandidatne liste vsiliti tam osovražene predsednika vladne poslanske skupine (Agustín Rossi), oziroma izvesti notranje volitve kandidatur. Reutemann se je naveličal in usoda kirchnerizma v Santa Fe je zapečaten. Udarec pa je še bolj pomemben, če upoštevamo, da se je še pred kratkim

govorilo, da bi Reutemann lahko bil kirchenristični predsedniški kandidat na volitvah leta 2011. A „Lole“ tudi ni odšel sam. Nekaj dni za njim je izstopil še senator za Salto in njegova kolegica (Juan Carlos Romero in Sonia Escudero). Romero je bil jasen. Izjavil je, da že ne prenese „stalinističnega zadržanja“ vladne palače. Za njimi so iz vladne skupine izstopili še štirje poslanci. In opazovalci trdijo, da odhodom še ni konca.

Bo kandidiral? Kakšna pa je vladna strategija za prihodnje volitve? Priznajmo, da vladi ne kaže dobro. Trije izmed največjih volilnih okrožij (prestočno mesto, Córdoba in Santa Fe) so v rokah opozicije. Kmečka notranost ne bo volila vladnih kandidatov. Ostane torej skoraj deset milijonsko buenosairesko predmestje, kjer si vlada obeta prepričljivo zmago. Tem najnižjim sektorjem je tudi namenjena vsa vladna politika cen javnih storitev in socialna podpora. Bo to zadostovalo? Okrog bivšega predsednika, ki vodi vladno strategijo, zaskrbljeno gledajo, kako se organizira uporni peronizem in kako povezava na levi pridobiva na moči. Dejstvo je, da kirchnerizem tudi nima kandidata, ki bi lahko pritegnil simpatije volivcev, ki niso preveč navdušeni za vlado. Pojavljajo se razna imena, bolj ali manj zveneča, a nobeno popolnoma ne zadovolji. Zato se vedno bolj pogosto govori, da bo sam Nestor Kirchner stopil na prvo mesto vladne kandidatne liste za poslance. A to ima tudi svojo šibko stran. Če bo on kandidiral, bi morala biti zmaga prepričljiva. Poraz ali šibka zmaga bi zelo zatemnila njegov dosedanj sloves.

Na drugem bregu. Medtem pa opozicija nadaljuje s svojim razvojem združevanja. Radikali, socialisti in Državlanska koalicija (Elisa Carrió) na levi, uporni peronizem in Macri na desni. Žalostno je sicer, da se med seboj večkrat napadajo in v obraz mečejo malenkostne ideološke razlike. A kaže, da v argentinski politiki brez tega ne gre. Tudi ne gre brez osebnih poželj. Problemi se začnejo takoj, ko se govori o sestavi kandidatnih list. Na primer, v provinci Buenos Aires se že pojavljajo težave, ker tako Solá kot De Narváez hočeta zasedati prvo mesto na kandidatni listi. Na levi teh težav še nimajo, saj so komaj podpisali dogovor. Radikali in Državlanska koalicija so se dogovorili o skupnem nastopu. Ni pa še jasno, kako se bodo tej povezavi pridružili socialisti. Snubi jih tudi vlada, zlasti sedaj, ko je po Reutemannovem odhodu tako oslabela v provinci Santa Fe. A vse kaže, da iz te moke ne bo kruha.

VTISI IZ SLOVENIJE

Globoke brazde

OD NAŠEGA DOPISNIKA

Založba Družina je v začetku meseca izdala knjigo *Brazde mojega življenja* avtorice ge. Jelke Mrak Dolinar. Spremembo besede je napisal časnikar Jože Možina, sedanji direktor TVS.

Knjiga se že na prvi strani, torej pri spremni besedi, ustavi pri eni izmed odlik ge. Jelke in eni izmed točk, zaradi katerih si je knjiga pridobila važen prostor na polici tovrstnih knjig. Možina namreč opisuje, kako se je seznanil z go. Jelko v času, ko je bil Mitja Ribičič na poti na zatožno klop in je bila pripravljena pričati o njegovih krvniških dejanjih. Ga. Jelka je imela direkten stik z njim, ki ima na vesti mnogo hudodelstev. Zaradi njega ni bila deležna prve amnistije, zato pa obsojena na dvanajst let zapora in šest let odvzema državljanjskih pravic. Njena (in njene sestre ge. Kriste) edina krivda je bila, da je spremljala vlak z domobranskimi ranjenci, ki so ga partizani zajeli v Lescah maja 1945.

In to je spet ena izmed bolečih točk, ki jih ga. Jelka omenja. Ne sprašuje se, zakaj se je zgodilo, ne obsoja, ne očita; zapiše le dejstvo: da so težki ranjenci ostali na vlaku v oskrbi njiju dveh, ki sta imeli le tečaj prve pomoči, ene medicinske sestre in duhovnika. Vse ostalo zdravniško osebje se je razbežalo.

Tu se začne njen križev pot, ki gre skozi šentviške zavode, Begunje, Rajhenburg, pa mučno grajenje „ceste bratstva in enotnosti“ v močvirnatih hrvaški Slavoniji, kamor so jih poslali, ker so se takratni mladinski brigadisti uprli, da na takem terenu in v takih razmerah ne bodo gradili.

Sicer pa je družinska kronika prepletena z izseljenstvom. Starša sta se zaradi fašističnega pritiska umaknila iz Italije v Jugoslavijo, nacisti so jih izgnali iz Skopja (kjer je oče služboval), pred komunisti so se umaknili v tujino. Kljub temu je - predvsem v prvem delu knjige - opisanih več lepih spominov na otroštvo in mladinsko obdobje, ki uravnovešajo kasnejši žalostni in tragični razvoj dogodkov.

Zanimiv je tudi opis srečanja z Angelo Vode, komunistko „iz prve ure“ (če grdo prevedem), čigar gledanje na družbeno ureditev je bilo drugačno od takratne komunistične oblasti, za kar je pristala na isti (ne)človeški stopnji „razrednih“ jetnikov, kot ga. Jelka. Postavlja jo tudi v malo drugačno luč, v kakršni je Vodetova dandanes predstavljena. Pač: ni vse zlato, kar se sveti ...

Kot sama pravi, o teh dogodkih zgodovinarjem ni lahko pisati, ker se morajo opirati na dokumentacijo in vire. Ona lahko dosti lažje piše in opiše dogodke, saj so viri v njenem srcu in ta počloveči še tako težke trenutke življenja. Knjiga se bere sama (spet čuden prevod!) in ima na platnici privlačno slikarsko delo njene vnukinje.

Knjiga je izšla v zbirki Čas in ljudje ter se pridružila enaindvajsetim naslovom, ki opisujejo tematiko komunistične revolucije in njene krvavega ustoličenja. S svojim pričevanjem je zasedla častno mesto prve dame v odlični družbi avtorjev, kot so Marko Kremžar, Janez Zdešar, Vinko Šega, Ivan Merlak, Ivan Lavrih, Jožko Kragelj in drugi.

GB

SLOVENCİ V ARGENTINI

SLOMŠKOV DOM

Ljudski pevci in godci z Dolenjske

V nedeljo, 15. februarja so ljudske pevke in pevci iz okolice Grosuplja (Račna in Čušperk), skupaj z gosti povezani v skupino Zarja, začeli glasbeno turnejo po Argentini v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. S petjem so sodelovali že pri nedeljski službi božji, po

Ljuba Jenče je s prikupnim uvodom povezala nastopajoče in občinstvo in nato se vezala z dragocenimi drobcami iz ljudskega izročila posamezne sklope pesmi. Voditeljica in članica ansambla Jožica Poderžaj je domiselno izbrala pesmi, da so dajale ogroditve tematskim

da je ta pripoved dobila tudi igrivo odsko podobo.

Ansambel Zarja sestavljajo: Jožica, Jože, Eva in Irena Poderžaj, Anika in Jože Berdajs, Armin, Ana in Blaž Škulj, Andrej Lisec, Marko Erculj, Marija Zaviršek Gortnar, Marija Kavšek ter Ljuba Jenče. Po programu so

krajšem odmoru pa so predstavili številnemu občinstvu svoj pester program ljudskih pesmi in izročil, kakor se v njihovem domačem okolju prenašajo iz roda v rod.

Skupino spremlja tudi pravljica, pevka in raziskovalka slovenske kulturne dediščine Ljuba Jenče iz Cerknice na Notranjskem. Polna še lepih spominov iz prejšnjih obiskov je z navdušenjem sprejela sodelovanje s pevsko skupino Zarja.

Petje ljudskih pesmi in godba ljudskih viž je predvsem po osamosvojitvi vzniknilo tudi na javnih nastopih, odrih in medijih po vseh slovenskih pokrajinah. Pristine folklorne prvine, nekoč tako žive v kmečkem okolju podeželja, je vrvež moderne življenja pa tudi

sklopom. Dobra uravnovešenost med moškimi in ženskimi glasovi ter starejšimi in mlajšimi je omogočila prikupno predstavitev zgodbe, ki jo je obogatilo še pesniško vezivo. Tudi dolenjske narodne noše in originalni instrumenti (gosli, bisernica, piščal, glavnik, diatonična harmonika, orglice in lončeni bas) so se obogatili uspešno predstavitev ljudskih pesmi, viž in izročil.

Kot je poudarila Ljuba Jenče je zakladnica slovenske ljudske pesmi izredno bogata: nad 15.000 pesmi in viž. Skupina Zarja je nam predstavila iz tega bogastva majhen a vreden izsek: Ko dan se zaznava, Svet Zadoro, Sijaj sončece, Prav lušno je res na deželi, Snoč kaj so se fantja stekli, Nočni čuvaj, Hribčki ponižajte se, Snoč pa dav je slanica pala, Sinoč mi

obiskovalci iz domovine ostali na domačem kosilu v Domu številni družbi sorodnikov, ožjih rojakov in prijateljev do poznih popoldanskih ur, dokaz da so se dobro počutili med nami.

Organizacijsko plat gostovanja imajo na skrbi: Aleksander in Gabrijela Kastelic ter Miha in Lucijana Podražaj. Hvaležni pevci so njim in predsedniku Slomškovega doma Marku Selanu izročili spominska priznanja, Dom pa jim je izročil priložnostni spominek. Turneja skupine Zarja obsega poleg nastopa v Slomškovem domu se nastope v Mendosi, Barilochah in 1. marca v Slovenskem domu v San Martinu.

J.T.

neprijazno okolje s strani režima po drugi svetovni vojni, skoraj povsem utišal in izrinil iz življenja. A vendar iz globokih in zdravih narodovih korenin poganja nova rast.

Ljuba Jenče je zatrdila v uvodu: „Kdor nima spomina nima prihodnosti. Prav to velja tudi za narod. Slovenci smo za veliki svet zanimivi z našimi pristnimi posebnostmi. Gojimo jih!“

V imenu Slomškovega doma je prof. Neda Vesel Dolenc pozdravila goste z besedami našega velikega vzornika: Ni lepšega darila ne dražjega spomina ne večjega veselja za Slovenca, kakor je domača pesem (A.M. Slomšek).

je ukraden bil rožmarin, Po gorah grmi se bliska, Lavdon premaga Turke pred Beogradom, Stoji tam beli grad, Nocoj je pa en fajn večer, Dekle jaz te vprašam, Sejali smo bazuljka, Predi hči moja, Smo fantje skupaj zbrali se, Nevesta le jemlji slovo, Cejla noč sem akoli hodu, Stoji na bregu dekle, Prišla bo ta ljuba pomlad, Tam v vinskih goricah, Daleč v kraju tujem, Ko te čujem gozd sumeči in Mama, zdaj zapoj mi še enkrat pesmico.

Občinstvo je nagradilo nastopajoče z navdušenim odobravanjem. Glasovi so se lepo ujemali in dopolnjevali ter ustvarjali ne le glasbeno dopadljivo pripoved, domiselnost režije je pripomogla,

SKA

O Franciscu Luisu Bernardezu

Slovenska kulturna akcija je na sobotni večer, 15. novembra 2008 v mali dvorani Slovenske hiše pripravila kulturno prireditev, posvečeno argentinskemu pesniku Franciscu Luisu Bernardezu. Priprava in potek sta bila v režiji mlajše generacije ustvarjalcev SKA, ki je razodela veliko ustvarjalno moč in estetski čut. Ta generacija je dokazala, da ima globok in subtilen čut, ne le za obvladavanje peresa in čopiča, temveč tudi pri pripravi elegantnega okolja, ki je presenetil obiskovalce večera.

Dvorana je bil vsa obdana s slikami umetnice **Irene Žužek**, ki jih je ustvarila ob navdihu Bernardezovih poezij. Slike, močno sporočilne, z oznako abstraktnosti a istočasno različnih barvnih odtenkov, so poudarile simfonijo črte in barve. Likovna ustvarjalka **Tilka Močnik** je poslala analizo kvalitetnih likovnih eksponatov **Irene Žužek**, razstavljenih na tem večeru.

Osrednja točka programa je bila predstavitev nove knjige prevodov nekaterih izbranih poezij pesnika Francisca Luisa Bernardeza (1900-1978), ki jih je prevedel v slovenščino nam že znani in priznani pesnik iz mlajše generacije **Tone Rode**. Izbrane pesnitve argentinskega literata so bile tiste, ki jih je avtor prevoda ocenil kot najboljše. Rodejev prevod je spoštoval ne samo vsebino, temveč je tudi vsa merila in stil poetične kreacije. Tone Rode je prevedel izbrane pesmi moderne stila knjige „**Nebo iz zemlje**“.

Lepo in nadpovprečno obiskan večer smo pričeli s pozdravnimi besedami vodje literarnega odseka **lic. Vinka Rodeta**. Med je drugim izrazil veselje nad sodelovanjem mlajših članov SKA, ki so priča ustvarjalne moči v mlajših krogih in upanje nadaljevanja obstoja naše organizacije.

Večer se je nadaljeval s predstavitvijo prevedene knjige. To je imel na skrbi pesnik in profesor filozofije **Martin Sušnik**. Sušnikova predstavitev je bila v slovenščini in v španščini, saj je bilo med publiko kar nekaj ne-Slovencev.

Med drugim je prof. **Martin Sušnik** poudaril sledeče: „Poezija nas uči objektivno, v kolikor tematizira eksistenco, naša najgloblja upanja, vprašanja, trpljenja in strahove, naš intelektualni in čustveni svet, smisel našega bivanja na svetu, neizčrpnost stvarstva. In uči nas subjektivno, v kolikor vabi, da pritisnemo na zavore sredi nemirne hitrice vsakdanjega življenja, da premagamo skušnjavo površnosti in se poglobimo v notranjost

lastne intimnosti, da presežemo utilitarni pogled ter zaupno odpremo oči in srce, da postanemo tako sposobni za srečanje z lepoto, ki ni drugega kot *splendor veritatis*, sijaj resnice.“

Vrstila se je recitacija izbranih pesmi v španščini in v prevedeni slovenski poudaritvi. Pesmi je recital prevajalec sam ob sodelovanju **prof. Martina Sušnika**.

Večer je potekal dobro organizirano, harmonično v kvalitetnem izvajanju ter se nadaljeval v prijateljskem razgovoru in zakuski. Vsi smo odhajali z lepimi občutki in z željo, da bi se podobni večeri še ponovili.

a. i.

Najboljša investicija — taborjenje v Tandil

Leto 2008 je bilo na svetovnem gospodarskem področju leto največjih izgub. Finančna kriza se je dotaknila vseh držav in posledice čutijo sedaj prebivalci. Vendar kriza ni vplivala na nekatere, kot je na primer mladina iz San Martina. Nasprotno, naši prihranki so presegle vse dosedanje. Zato smo se mladi iz tega okraja odločili, da jih bomo pametno investirali. Ne na borzi ampak na petdnevem taborjenju, daleč od vsakdanjih obveznosti in v miru, ki nam ga nudi narava.

Mesec dni pred odhodom je eden od naših članov (Pablo Lukman) preveril, da je kraj, kamor smo bili namenjeni, primeren za malo več kot trideset mladih. Po raznih pripravah smo se 26. decembra zgodaj zjutraj v izbrani kraj napotili s postaje Retiro. Popoldne smo pa dospeli v mesto Tandil in se od tam odpeljali v camping „María para todos“. Presenečeni smo bili nad čudovitim razgledom. Vsenaokrog smo občudovali polje in hribe ter videli, kako se tam dela. Postavili smo šotore na varen prostor in se razdelili po skupinah. Vsaka je bila odgovorna za kakšno delo: zajtrk, kosilo, malica, večerja, čiščenje.

A tudi na kulturo nismo pozabili. Vsak dan po večerji smo imeli kratko gledališko predstavo. Takrat je morala skupina

uprizoriti parodijo na eno od znanih otroških pravljic. Potem je bil tudi čas za nočni sprehod v hribe. Na vrhu smo opazovali zvezdno nebo. Najbolj korajžni so tam prespali pod milim nebom.

Na vsakem taborjenju mora biti kres. Mi smo ga imeli drugo noč in se ob njem zabavali med pripovedovanjem raznih dogodivščin in šal. Podnevi smo se sprostili z igrami. Kvartali smo, hodili po hribih, imeli smo več iger na prostem, med njimi med dvema ognjema, in s tem obujali spomine na naše otroštvo. Imeli smo lepe sončne dneve, zato smo se lahko kopali v bazenih, ki jih ima na razpologo camping. V nedeljo smo šli v stolnico k sv. maši in se zahvalili Bogu za vse, kar smo prejeli v minulemu letu in za to skupno srečanje. Zadnji dan smo se zopet vrnili v mesto. Spoznali smo glavne turistične točke in kosili ob jezeru.

31. decembra zjutraj smo se poslovili od te krasne narave. Popoldne je že bil vsak spočit na svojem domu. S tem potovanjem smo se na najboljši način poslovili od starega leta, v novem pa se bo gotovo bogato obrestoval čas, ki smo ga preživeli med prijatelji.

SP

NOVE KNJIGE

Janko Kralj

Utišani in pozabljeni slovenski politik (1898-1944)

Gospo Lučko Kralj Jerman smo poznali kot odlično zborovodkinjo, strastno ljubiteljico petja in glasbe, sedaj pa se je predstavila s knjigo o svojem očetu dr. Janku Kralju. V njej je opisala njegovo življenje, delo, napore in preganjanja v času fašističnega nasilja nad primorskimi Slovenci.

Namesto uvoda je objavljeno razmišljanje o dr. Kralju, ki ga je napisal dr. Milan Komar. V predgovoru avtorica pove, kaj jo je nagnilo, da se je lotila tega ogromnega dela. Kratek zgodovinski okvir je napisal njen bratranec prof. dr. Tomaž Simčič, ki nas popelje v čas, ko je deloval dr. Kralj.

Janko Kralj se je rodil 1898 na Saksidu pri Dornberku na Vipavskem. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo v Gorici in Ljubljani. Vpisal se je na univerzo v Gradcu in sicer na pravno fakulteto. Študij je nadaljeval v Zagrebu in Ljubljani, kjer je začel javno delovati. Po prestani boleznii je doktoriral v Padovi, v času, ko je bila Primorska že priključena Italiji.

Ideološko se je opredelil za krščansko-socialno smer, ki ji je bil začetnik in vodja Janez Evangelist Krek. Dr. Kralj se je vrnil v Gorico, ker je hotel pomagati svojemu preganjanemu ljudstvu, čeprav so ga vabili v Ljubljano, kjer bi imel zagotovljeno službo in urejeno življenje.

V tem času so se razmere na Primorskem zelo zaostrele, fašizem je preganjal zavedne Slovence, obsodbe in zaporji so bili na dnevnem redu. Dr. Kralj je deloval na kulturnem polju, zlasti pri goriški Mohorjevi družbi. Da bi onemogočili njegovo delovanje, ga je oblast obsodila na pet let izgnanstva na otok Lipari, kamor so ga prepeljali decembra 1928. Njegova zaročenka Anica Simčič je odpotovala za njim in marca 1929 sta se poročila. V knjigi so objavljeni njeni spomini na poroko; samo občudovati moraš veliko ljubezen mladega dekleta, ki gre za zaročencem prostovoljno v izgnanstvo. Po nekaj mesecih se je obtožba proti dr. Kralju izkazala za neresnično in z ženo se je vrnil v Gorico.

S tem seveda ni bilo konec preganjanja. On in njegova družina so živeli pod stalnim fašističnim nadzorom. Ilegalno je dr. Kralj vodil borbo za obstoj Slovencev na Primorskem, pomagal vsem, ki so potrebovali njegovo pomoč, branil duhovnike, ker je bila slovenščina celo v cerkvi prepovedana. Bil je zaprt, preganjan, nekaj časa je živel v Milanu. Medtem so se jima rojevali otroci: Aleš, Ančica, Lučka in Tomaž. Bil je voditelj krščanskih socialcev. Tudi v tej organizaciji je prišlo do spora. Dr. Korošec je razsodil spor in odločil v prid skupine dr. Besednjaka, ki je bil Kraljev tekmeč. Tega je razsodba zelo ranila.

Vendar ni popustil v delu za narod. Že v času vojne je poskrbel za obrambo obtožencev tako imenovanega II. Tržaškega procesa. Devet obtožencev je bilo obsojenih na smrt; štirim so še isti dan spremenili kazen na dosmrtno ječo, pet so jih ustrelili, druge obsodili na različne zaporne kazni. Dr. Janka Kralja so celo osumili in oklevetali, da ima zveze s fašisti. O tem je pisal prof. dr. Tomaž Simčič v poglavju „Tiha rana dr. Janka Kralja“. Z izjavami posameznikov dokaže, da je vse zveze, ki jih je imel dr. Kralj z vladno, uporabil v korist slovenstva in Slovencev.

Ko se je na Slovenskem začela revolucija, je bil na Primorskem marsikateri Slovenec za OF. Dr. Janko Kralj je dobro poznal komunizem in je bil odločno proti revoluciji. Kmalu po ustanovitvi OF se je v Ljubljano srečal z Edvardom Kocbekom in ga svaril pred posledicami revolucije, a zaman. Dr. Kralj je slutil in se bal, da bo Kocbek potegnil veliko krščanske mladine za sabo. Tudi na Primorskem so padale žrtve komunizma; med njimi Ivo Bric, zaveden Slovenec, Kraljev zaupnik in prijatelj, ki so ga partizani ubili pri košnji na travniku vpricho dveh mladoletnih sinov. Tudi dr. Kralj je bil na listi za likvidacijo. Zdenko Zavadlav je bil zadolžen zanj in njegovega ožjega sodelavca Poldeta Kemperla, pa se mu ni posrečilo. Pretresljivo je opisano srečanje gospe Lučke z Zavadlavom leta 1994.

Ko je leta 1943 Italija kapitulirala, so Nemci zasedli vso Slovenijo in tudi Primorsko. Še pred njihovim prihodom je dr. Kralj odpotoval v Rim, da bi stopil v stik z zavezniki in jim prikazal politični položaj na Primorskem. Objavljena so pisma ženi, otrokom, prijateljem in sodelavcem in raznim politikom. Bil je na avdienci pri papežu. Decembra 1944 je zbolel za pljučnico in 27. XII. umrl. Na pogrebu je bil od njegove družine samo štirinajstletni sin Aleš, ki je živel pri očetu. Pač pa so se pogreba udeležili vsi slovenski

politiki, ki so takrat bivali v Rimu. Od njega se je poslovil tudi dr. Miha Krek. Gospa Anica je zvedela za možovo smrt šele maja 1945; družina je ostala brez očeta, leta 1948 so se izselili in prišli v Argentino.

V drugem delu piše avtorica o sodobnikih dr. Kralja; v prvem poglavju o primorskih škofih. Najprej o goriškem nadškofu Frančišku B. Sedeju, ki se je boril za pravice Slovencev. Njegov naslednik Giovanni Sirotti je bil pod vplivom fašističnih oblasti. To so bili najhujši časi. Prepovedano je bilo celo slovensko petje zunaj cerkve. Dr. Kralj je takrat pošiljal v Vatikan spomenice in zahteve, pa tudi sam je večkrat potoval tja. Nadškof Carlo Margotti je bil plemenit in srčno dober, vendar mu je bila problematika slovenske manjšine tuja. Tržaški škof Luigi Fogar je obsojal zatiranje Slovencev v Julijski krajini, zato je moral oditi.

Sledijo sodelavci dr. Kralja: Polde Kemperle, Ivan Rejc, duhovnik in osebni prijatelj ter njegov duhovni oče; Stanko Stanič in drugi. Dr. Teofil Simčič, brat gospe Anice je bil odvetnik; imel je svojo pisarno in politično kril svojega svaka. Umril je leta 1997 in ga, Lučka je potovala 14.000 km na njegov pogreb. Ganljivo je opisano njeno slovo: „Meni so se v tišini nepričakovano vtile solze; ni jih bilo konca, težke solze žalosti nad vsem preteklim, solze slovesa, zloma zadnje korenine, ki nas je povezovala z družino, in vse naše plemenite borbe za obstoj slovenstva na Primorskem.“

Nadaljujejo se orisi prijateljskih družin: Kacinovi, Bratuževi, Abujevi, Ivo Bric in družina, vsi zavedni Slovenci in borci za obstoj slovenskega jezika in kulture. Prirčni in topli so spomini

Prirčni in topli so spomini gospe Lučke na otroška leta, na mamo in očeta, dom, skratka na njihovo družinsko življenje. Kljub stalnemu preganjanju, naporom, težavam in trpljenju sta starša otrokom dala topel in prijeten dom ter ljubezen, ki jih je spremljala v težkih trenutkih njihovega življenja.

Sledijo zapiski, dokumenti in pričevanja sodobnikov dr. Kralja. Objavljena so pisma gospe Anici in gospe Lučki.

Tretji del je Zbornik, ki ni nikdar izšel. Bil je pripravljen ob 20-letnici smrti dr. Kralja. V knjigi je objavljenih nekaj člankov, ki so bili napisani za Zbornik. Končno tudi nekaj izbranih spisov dr. Kralja in Epilog gospe Lučke Kralj Jerman ter sonet „Gorica“ dr. Milana Komarja. Dodatki so fotokopirani dokumenti.

Knjiga je obsežna in je bogat doprinos k zgodovini Primorske, je zapis borbe naših ljudi za ohranitev slovenskega naroda na tej zemlji. Avtorica je zbirala dokumente, pripravljala in pisala dvajset let. Knjiga je izšla pri založbi Družina v zbirki Osebnosti in zgodovina. Poleg teksta vsebuje fotografije družine, posameznih oseb in dokumentov.

Gospa Lučka Kralj Jerman jo je posvetila svojemu očetu dr. Janku Kralju in njegovim sodelavcem.

M. M.

Jubilej in knjiga

Pri Celjski Mohorjevi družbi so ob visokem jubileju pisateljice Mimi Malenšek izdali knjigo Ko dozori jerebika. Na novinarski konferenci so predstavili še pravljico Skrivnost sobane številka devet Milice Sturm in prevod dela Kraljica in divja ženska Anselma Grüna in Linde Jarosch.

Berta Golob, ki je za knjigo pripovedi Malenškove napisala spremno besedo, je povedala, da je vesela, da je knjiga izdana pri Mohorjevi družbi, saj je knjige te založbe brala že kot otrok. Direktor Celjske Mohorjeve družbe Jože Faganel je na predstavitvi knjig Malenškovi čestital za god ter za 90. rojstni dan, ki ga je praznovala 8. februarja.

dovana“.

Malenškova je na povabilo Golobove, naj predstavi knjigo, skromno dejala, „da ni nič posebnega“. Gre za izbor kratkih novel, nastalih na podlagi vtisov „od Jezerskega do Dunaja“. Na slednjem je, kot je dejala, preživela veliko časa, saj je zbirala gradivo, ki se ga v Sloveniji ni dalo dobiti. Ob tej priložnosti je povedala, da je vesela, da je knjiga izdana pri Mohorjevi družbi, saj je knjige te založbe brala že kot otrok.

Direktor Celjske Mohorjeve družbe Jože Faganel je na predstavitvi knjig Malenškovi čestital za god ter za 90. rojstni dan, ki ga je praznovala 8. februarja.

Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

Čas ni naš gospodar a ustaviti se ga ne more! Vsako leto hitreje teče v tej dobi naglice in vsakovrstnih dolžnosti, da se kar težko odtegnemo vsakdanjemu ritmu, posebno še v decembru, ko se tukaj leto zaključuje skupaj s kalendarom, kjer so z rdečimi številkami nakazani težko pričakovani božični prazniki in družinska srečanja — doživetja!

Na to je mislil naš g. asistent dr. J. Rode in skrbno pripravil adventne misli za naše zadnje srečanje v letu - 2. četrtek v mesecu. Odtegnil nas je od hrupnih zunanjih priprav v poglo-

bljeno skrivnost rojstva božjega Sina - napovedane- ga in prerokovanega že v davnimi. Kako blažilno ozračje nas je objelo ob mislih v tiste dogodke, ki dajejo smisel našemu, ne samo praznovanju, temveč vsemu življenju!

V ozadje so odšle načrtovane točke v 1. delu sestanka, a je skrbna predsednica ga. Pavlina Dobovšek znova ponovila sklepe, preden smo ob božični mizi, sicer predčasno, prisrčno nazdravile ena drugi in končno vsem želela vse dobro v božičnih in novoletnih dneh!

ZSMŽ

G. JOŽE RAZMIŠLJA

Odrešenje in zveličanje

Odrešenje vsega človeštva je delo samega božjega Sina, ki je prišel odrešiti, ne pa obsoditi človeka. Zveličanje pa je naša skrb in naša dolžnost. Obstaja v plačilu, ki si ga v tem življenju zaslužimo z zvestobo Bogu in z dobrimi deli do drugih ljudi.

Oboje je potrebno. Bog s svojo dobroto in ljubeznijo, pa tudi človek sam z vso skrbjo za večno življenje.

Ne bom vas zapustil, sirot, je dejal Kristus in je tako pokazal vso božjo ljubezen do nas ljudi. To svojo obljubo je tudi izpolnil s svojim učenjem, s svojo dnevno in nočno molitvijo in še posebno s svojim trpljenjem in smrtjo na križu. Takrat je prosil Očeta odpuščanja tudi za nas, ki večkrat ne vemo, kaj delamo.

To je na kratko vse odrešilno delo, ki je trajalo tri leta. Tudi s svojim vstajenjem in vnebohodom je človeka popeljal v nebo, kjer ta doseže svojo popolnost.

Nihče ni bil izključen in zavržen. Niti Judež in ne desni razbojnik. Oba sta bila deležna Jezusovega prihoda na ta svet. Judež je slišal besedo - prijatelj. Desni razbojnik pa je slišal obljubo - še danes boš z menoj v raj.

Najtežje in najvažnejše je storil sam Bog za naše odrešenje.

Naše delo pa je vse, kar je potrebno, da pridemo v nebesa.

To je delo svobodnega bitja. Vsak sam se za to odloči. Bog nikogar ne sili, ker ga spoštuje in ljubi. Ve, kaj je zanj dobro, ga uči in vodi, mu pomaga in odpušča, in če se ta potruji, sprejme tudi Njegovo plačilo.

Zveličanje si torej zaslužimo mi s tem, ko delamo za druge, v njih dobro, za njih zveličanje, za telesno in duhovno dobro.

To je naše zveličanje. Mi za sebe in za druge.

Kot je Kristus vse storil za naše odrešenje, enako skušajmo tudi mi vse potrebno napraviti za naše zveličanje. Kristus bo dano priznanje, nam pa bo to koristilo za posvečenje, zasluženje in za zveličanje, in za božja volja.

Tischlerjeva nagrada

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Krščanska kulturna zveza (KKZ) sta podelila 30. Tischlerjevo nagrado župniku v Železni Kapli na avstrijskem Koroškem Poldetu Zundru. Najbolj odmevno nagrado med koroškimi Slovenci je prejel „za ves trud kot dušni pastir v treh farah, za vsestransko kulturno delovanje, za obsežno delo z mladino.“ Zunder se je rodil leta 1942 v Kokju v občini Dobrla vas na avstrijskem Koroškem, maturiral pa na škofjski gimnaziji na Plešivcu pri Gospe sveti severno od Celovca, kjer se je pred ustanovitvijo Slovenske gimnazije leta 1957 šolal velik del mladih fantov med koroškimi Slovenci.

Po opravljenem študiju teologije je bil leta 1967 posvečen v duhovnika. Prvo kaplansko službo je prevzel v Kotmari vasi, nato je postal vzgojitelj v dijaškem domu Mohorjeve družbe v Celovcu. Od leta 1970 je bil, sprva kot kaplan, od leta 1984 pa tudi kot župnik, dejaven v Železni Kapli. Poleg domače župnije skrbi tudi za župniji na Rebrci in na Obirskem.

Letošnji Tischlerjev nagradenec se je vseskozi izredno zavzemal za kulturno dejavnost, v domači župniji je tako omogočil živahno ljubiteljsko gledališko dejavnost. Na Rebrci je obnovil staro graščino Komenda in v njej uredil mladinski center.

Tam potekajo med drugim vsakoletni poletni slikarski tedni za otroke na avstrijskem Koroškem, ki igrajo pomembno vlogo pri vzgoji slovenske mladine.

NOVICE IZ SLOVENIJE

RAZSTAVA CECILIJE GRBEC

V elegantnih prostorih restavracije Maxim v ljubljanskem Maximarketu razstavlja svoja dela slikarka Cecilija Grbec. Razstavo si je mogoče ogledati do konca meseca marca.

ŠTEVILKE, ŠTEVILKE ...

Brezposelnost: Ob koncu januarja je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 73.911 brezposelnih oseb, kar je 11,6 odstotka več kot decembra lani. V primerjavi z lanskim januarjem se je brezposelnost povečala za 6,7 odstotka.

Inflacija: V Sloveniji so se cene življenjskih potrebščin januarja v primerjavi z decembrom lani znižale za 0,4 odstotka. Rast cen na letni ravni je bila januarja 1,6 odstotka, v enakem obdobju lani pa je znašala kar 6,4 odstotka.

Novi avtomobili: V Sloveniji je bilo januarja letos prvič registriranih 4.998 novih osebnih avtomobilov in lahkih gospodarskih vozil, kar je za 26,6 odstotka manj kot v lanskem prvem mesecu.

Inflacija v območju evra: Letna stopnja inflacije v območju evra je januarja znašala 1,1 odstotka. Inflacija se je tako v primerjavi z decembrom lani, ko je znašala 1,6 odstotka, še znižala in je po poročanju tujih agencij dosegla najnižjo raven po juliju 1999.

Brezposelnost v območju evra: Stopnja brezposelnosti v območju evra je bila decembra lani 8,0-odstotna. Brezposelnost v evrskem območju je bila tako na najvišji ravni po novembru 2006. V celotni EZ je bila stopnja brezposelnosti decembra lani 7,4-odstotna, v Sloveniji pa je že tri mesece vztrajala pri 4,3 odstotka.

2.053.740

V Sloveniji je konec septembra 2008 živelo 2.053.740 prebivalcev, in sicer 1.024.261 moških in 1.029.479 žensk. V prvih devetih mesecih leta 2008 je tako število prebivalcev naraslo za 1,4 odstotka, znova pa je v Sloveniji večje tudi število tujih državljanov. Število moških se približuje številu žensk, beležijo na Statističnem uradu RS.

SPREMEMBE NA ZUNANJEM MINISTRSTVU

Vlada je sprejela sklepa o odprtju konzulata v Cape Townu v Južnoafriški republiki in o imenovanju častnih konzulov v Cape Townu ter v Tbilisiju v Gruziji. S položaja generalne direktorice direktorata za načrtovanje politik in politično multilateralo na MZZ je razrešila Anito Pipan, za vršilca dolžnosti pa imenovala Andreja Benedejčiča.

NOV SPLETNI PORTAL

Nova spletna stran www.slomashup.at Slovincem na avstrijskem Koroškem približuje raznolikosti in bogastvo razpoložljive medijske ponudbe iz Slovenije kot tudi vsebine iz manjšine same. Nova spletna stran je še posebej namenjena mlajšim uporabnikom med slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem, ki jih vabijo tudi k ustvarjalnemu sodelovanju.

PO SVETU

SESTAVA IZRAELSKÉ VLADE

Mandatar za sestavo nove izraelske vlade Benjamin Netanjahu iz Likuda je voditeljico Kadime Cipi Livni pozval k nadaljevanju pogajanj o prihodnji vladi. Stranki, ki sta na parlamentarnih volitvah 10. februarja dosegli največ glasov, na nedeljskih pogovorih nista dosegli dogovora. Razhajata se predvsem glede nadaljevanja bližnjevzhodnega mirovnega procesa. Medtem ko je Livnija naklonjena pogajanjem s Palestinci in ustanovitvi palestinske države, Netanjahu zavrača možnost, da bi imeli Palestinci vojsko ali nadzor nad značnim prostorom nad dolino Jordana, ker to šteje za grožnjo izraelske varnosti. Kljub vsemu Livnija ni izključila nadaljnjih pogovorov. Sodelovanje z Likudom medtem zavračajo tudi laburisti zdajšnjega obrambnega ministra in nekdanjega premierja Ehuda Baraka.

AMNESTY INTERNATIONAL

Mednarodna organizacija za zaščito človekovih pravic Amnesty International je obtožila Izrael in palestinsko gibanje Hamas vojnih zločinov med nedavnimi spopadi na območju Gaze. Po navedbah organizacije obstajajo dokazi, da sta obe strani uporabili orožje iz tujine in izvajali napade na civiliste. Amnesty International v poročilu poziva varnostni svet Združenih narodov k uvedbi celovitega embarga na orožje tako za Izrael kot Hamas ter druge oborožene palestinske skupine.

KOREJI

Južna Koreja ocenjuje, da se njena severna sosedja pripravljajo na vojaški spopad - dokončala naj bi nameščanje raket srednjega dosega. Seul trdi, da lahko potujejo 3 tisoč kilometrov daleč in dosežejo celotno ozemlje Japonske ter ogrožajo ameriško vojaško bazo v

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENC V ARGENTINI

OSEBNE NOVICE

Poroča. V Bariločah se je dne 31. januarja t. l. poročila gdč. **Emica Habjan**, hčerka uglednega slovenskega rojaka g. Janka Habjana z g. **Enriquejem Guzman-om**. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo.

Družinska sreča. V družini g. **Petra Ranta** in njegove žene ge. **Regine roj. Lesar** v Bahia Blanca, se je dne 6. februarja rodila hčerka Lucija. Srečnim staršem naše čestitke.

G. Dinko Bertonec, ki se je dve leti mudil s člani argentinske znanstvene misije na Antarktiki na argentinski postojanki General Belgrano, se je te dni vrnil v Buenos Aires. (...)

Svobodna Slovenija, 12. februarja 1959 - št. 7

OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA V SLOVENSKIH TEČAJIH

Za narodno in versko vzgojo slovenske mladine v Argentini je - vsaj v glavnih slovenskih naseljih - razmeroma dobro poskrbljeno. Skoro povsod, kjer živi kaj več Slovencev skupaj ali vsaj blizu, so ob nedeljah in praznikih slovenske maše. Slovenski otroci pri njej poslušajo božjo besedo v slovenskem jeziku. Tu se tudi seznanijo z lepoto slovenske nabožne pesmi in tudi sami z njo z vso milino otroških glasov časte Boga in njegovo presveto Mater. V vseh teh krajih pa tudi delujejo slovenski šolski tečaji. Vzdržuje jih Društvo Slovencev, vodi pa društveni mladinski odsek.

V lanskem šolskem letu je na področju Vel. Buenos Airesa delovalo 15 slovenskih šolskih tečajev in sicer v mestih: Barrio San Jose Berazategui, Buenos Aires-Paternal, Buenos Aires-Slovenska hiša, Florida, Lanus, Moron, Ramos Mejia, San Justo, San Martin, San Miguel, Transradio, Victoria, Villa Hermosa in Villa Tessei. Razen teh tečajev na področju Vel. Bs. As. imajo slovenski šolski tečaji tudi rojaki v Mendozii. Na področju Buenos Airesa je lani obiskovalo slovenske šolske tečaje 516 otrok in sicer 222 dečkov in 294 deklic, v njih je pa poučevalo 16 slovenskih učiteljev in učiteljic ter 9 katehetov. (...)

SLOVENC V ARGENTINI

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. **Jožeta Levstika** in njegove žene ge. **Danice roj. Tekavc** v San Justo so dobili sina. Družino g. **Janeza Jereb** in njegove življenjske družice ge. **Lojzke roj. Urbanč** je razveselila hčerka. G. **Peter Smrekar** in njegova žena ga. **Pavla roj. Selan** v Transradio sta dobila sina. V družini g. **Gabriela Čamernika** in njegove žene ge. **Pepce roj. Kokalj** imajo hčerko Silvijo-Veroniko. G. **Slavku Smoletu** in njegovi ženi ge. **Anici roj. Ambrožič** je povečal družinsko srečo sinček prvorojenec. G. **Ivan Omahen** in njegova žena ga. **Malka roj. Močnik** imata hčerko Marijo Veroniko. V družini g. **Janeza Fekonje** in njegove žene ge. **Delije roj. Vino** imajo sina Aleksandra Gabriela. Družini g. **Ivana Kopača** in njegove žene ge. **Albinca roj. Rojnik** pa hčerko Bernardko Ivano. V družini g. **Antona Loger** in njegove žene ge. **Ivane roj. Kien** je pa pričel na svet sin Karel. — V Berazategui je bil krščen **Valentin Francišek Vidmar**, sin Jožeta in Brigite Cvetko. Botra sta bila Rudolf Vidmar in Manica Omahna. Krstil ga je g. Jože Guštin. Čestitamo!

Svobodna Slovenija, 19. februarja 1959 - 8

Guamu. Kot še piše v južnokorejskih obveščevalnih dokumentih, naj bi bila med severnokorejsko oborožitvijo najmanj ena atomska bomba z okoli 40 kilogrami plutonija, ki naj bi ga režim v Pjongjangu pridobil iz izrabljenega jedrskega goriva v svojem reaktorju v Jongbjonu. Država naj bi povečala tudi število vojakov.

RESUMEN DE ESTA EDICION

ENCUENTRO CUMBRE

Este martes se encontraron en Mokrice el primer ministro esloveno Borut Pahor y el croata Ivo Sanader. La reunión busca acercar posiciones frente al problema limítrofe, que frena la incorporación de Croacia a la NATO y a la Unión Europea. Grupos políticos eslovenos mientras tanto impulsan un referéndum, para que los eslovenos expresen su opinión acerca de estos temas. (Pág. 1)

CANCIONES POPULARES

Un grupo de cantantes de canciones populares de los alrededores de Grosuplje (Eslovenia) con invitados vinieron a la Argentina conformando el grupo Zarja. Su primera presentación fue en el centro esloveno de Ramos Mejía el 15 de febrero pasado. Cantaron ya en la misa y después de un corto recreo presentaron al público su programa de canciones populares y tradiciones, tal como se transmiten de generación en generación en su región. Junto con el grupo estaba la cuentista, cantantes e investigadora de la herencia cultural eslovena, Ljoba Jenče. La ropa típica de la región de Dolenjska y los originales instrumentos enriquecieron, sin duda, la excelente presentación. El grupo Zarja estará en Mendoza y Bariloche; el 1º de marzo se presentarán en el centro de San Martín. (Pág. 3)

LA MEJOR INVERSIÓN

La crisis financiera mundial no afectó a 'la caja chica' de los jóvenes del centro de San Martín. Así que decidieron invertir el dinero en algo provechoso: ¡ir de campamento por cinco días a Tandil! El 26/12 fue el día de partida desde Retiro. Ya en la nueva base de operaciones - Tandil, armaron las carpas y designaron las tareas. Los cinco días fueron intensos: paseos, caminatas, disfrute de la naturaleza y el aire libre, parodias de cuentos infantiles, juegos varios, visitas al centro..., hasta hubo tiempo para la noche del fogón, con historias y chistes. El 31 fue el regreso, a la tarde ya estaba cada uno en su casa para despedir el año 2008. (Pág. 3)

JORNADA DE POESÍA

La Acción Cultural Eslovena (SKA) presentó el 15 de noviembre de 2008 la traducción al esloveno de una selección de poesías de Francisco Luis Bernárdez (1900-1978). El libro en esloveno se titula "Nebo iz zemlje" y su autor es el joven poeta Tone Rode. En su trabajo de traducción no sólo respetó el tema de las poesías, sino que también la métrica y el estilo poético del propio Bernárdez. En el salón, donde se llevó a cabo la presentación, se expusieron cuadros que la artista Irena Žužek creó bajo la inspiración de las poesías de Bernárdez. El libro "Nebo iz zemlje" lo presentó el poeta y prof. de filosofía Martín Sušnik. (Pág. 3)

DR: JANKO KRALJ - POLÍTICO ESLOVENO

Lučka Kralj Jerman escribió un libro sobre la vida de su padre, el Dr. Janko Kralj (1898-1944). Estudió derecho y se doctoró en Padova, en tiempos en que la región de Primorska estaba anexada a Italia. Ideológicamente el Dr. Kralj perteneció a los católicos-sociales. Regresó a Goricia para ayudar a los eslovenos perseguidos por el fascismo. Fue condenado al exilio por 5 años. Allí lo siguió su futura esposa; pocos meses después se demostró la falsedad de la acusación y regresó a Goricia. Desde la ilegalidad dirigió la lucha por la existencia del esloveno en Primorska. En la segunda guerra mundial, su nombre formó parte de la lista de hombres a matar por los comunistas; el responsable de ejecutarlo no tuvo suerte. La autora del libro se reunió con éste en 1994 y describe el encuentro. En 1943 con la capitulación de Italia y la ocupación alemana, el Dr. Kralj viajó a Roma para contactarse con los aliados. En noviembre de 1944 falleció. Su mujer conoció esta noticia recién en mayo del '45; sin padre, la familia se exilió a la Argentina en 1948. En una segunda parte del libro la autora caracteriza a los contemporáneos de su padre (obispos, colaboradores, familias amigas). En la tercera parte hay un compendio que se iba a publicar a los 20 años de la muerte del Dr. Kralj. La autora dedicó 20 años a reunir el material y escribir el libro en memoria de su padre, que mucho hizo por los eslovenos de Primorska. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alenka Godec** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Teléfono: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar

Za Društvo ZS: Alenka Jenko Godec / **Urednik:** Tone Mizerit **Sodelovali so še:** Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Jernej Tomazin, Lucijana Hribar, Katica Cukjati, Saška Podražaj, Metka Mizerit in Irena Fajdiga. **Mediji:** STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 180, pri pošiljanju po pošti \$ 245, Bariloche \$ 215; obmejne države Argentine 120 USA dol.; ostale države Amerike 135 USA dol.; ostale države po svetu 145 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 95 USA dol. za vse države. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**

Čeke: v Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (*bančne čeke, ne osebne*) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina - Tel.: (54-11) 4301-5040. - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
TURISMO BLEED
EVT Leg. 12618
Dis. 2089
de Lucia Bogataj
H. Yrigoyen 2682 L. 5 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

Počitniški dom „Dr. Rudolf Hanželič“ sporoča, da je gostom na razpolago vse leto. Tel.: 03548-494046; Mobitel (011) 15-6152-9978; e-mail: hoteldecampo@yahoo.com.ar

ZDRAVNIKI
Dr. Klavdija V. Bavec - Nevrolog, Nevropsihiater. Konzultorij v **Ramos Mejiji**, Tabladi in **Belgrano**. Ordinira ob **ponedeljkih** in torkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah od 9. do 14 ure. Prijave na telefon: 4652-7967. Nujno pa na **15-6942-7574**.

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalles 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@fibertel.com.ar

Dra. Ana C. Ferreras de Kočar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Lunes y jueves de 15 a 18 hs. Ricchieri 67 3º H (1704) Ramos Mejía. Tel.: 4656-4039 - Cel.: 15-6447-9683 farrerasanac_te@yahoo.com.ar

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
25. februarja 2009

1 EVRO	239,6 SIT
1 EVRO	1,28 US dolar
1 EVRO	1,60 KAD dolar
1 EVRO	4,54 ARG peso

OSEBNE NOVICE

Krsti
8. decembra 2008 je bila krščena **Geraldine Tatijana Rant**. Očka je Gabrijel, mamica pa Cintija Frontini.
24. januarja 2009 je bila krščena **Ivana Veronika Frontini Casella**, hčerka Leopolda in Tatijane.
V cerkvi Mallinckrodt je 25. januarja 2009 bila krščena **Katerina Cecilija Oblak**, hčerka Martina in prof. Valerije Banegas. Botra sta bila Magdalena Žgajnar roj. Oblak in Bernard Banegas. Krstil jo je č. g. Pavle Novak.
V cerkvi Perpetuo Socorro v Mendози je bil krščen **Jože Franci Šmon**, očka Franci in mamica Elina Ianizzotto.
Srečnim družinam naše iskrene čestitke!

Poroka
V soboto, 21. februarja sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **Damijan Ahlin** in **Marjana Pirc**. Priči sta bila ženinova mati ga Veronika Ahlin roj. Rupnik in nevestin svak inž. Marko Ocvirk. Poročil ju je delegat Jure Rode med somaševanjem s p. dr. Alojzijem Kukovico DJ, z župnikom Cirilom Berglezom (iz Breznice na Gorenjskem) in ramoškim dušnim pastirjem Francem Cukjatijem.
Novemu zakonu čestitamo in želimo srečo!

Nova diplomantka
Dne 9. decembra 2008 je na Faculteti za družbene vede državne univerze v Buenos Airesu (UBA), zaključila svoje študije gospodična **Valeria Celeste Matičič** in postala „Licenciada en ciencias de la comunicación“. **Novi diplomantki čestitamo in želimo veliko uspehov!**

Smrt
Umrli so v Mendози ga. **Petra Zupančič roj. Horn** (85); v San Justu ga. **Yolanda Bogataj roj. Čuk** (74); v Hurlinghamu ga. **Ana Karin roj. Kasun** (87); v Škofiji Loki g. **Ciril Vodnik** (78); v San Justu g. **Marjan Šušteršič** (63); v Ciudadeli ga. **Marija Ceij** (88); v Merlo ga. **Silvija Mivšek** (68); v Quilmesu g. **Slavko Nabergoj** (82); in v Pablo Podestá **Leandro Anton Matičič** (17).
Naj počivajo v miru!

DAROVALI SO

V **dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena** je darovala N.N., Ramos Mejía 100.- pesov. **Bog povrni!**
Zveza slovenskih mater in žena ima na razpolago velikonočne voščilnice. Dobite jih lahko v dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši. Cena 4.- pese.

Poletni urnik v Slovenski hiši

V počitniških mesecih, do novega sporočila, bodo pisarne v Slovenski hiši (Svobodna Slovenija, Zedinjena Slovenija, Dušnopastirska pisarna) uradovale **od ponedeljka do petka, od 12. do 18. ure**.

OBVESTILA

PETEK, 27. februarja:
Začetek **duhovnih vaj za mladino** v Mallinckrodt. Vodil bo g. Pavle Novak CM.
NEDELJA, 1. marca:
Koncert zbora Zarja, ljudski pevci iz Račne in Ljobe Jenče, ob 11. uri v Slovenskem domu v San Martinu.
SOBOTA, 7. marca:
Sprejemni izpiti na Srednješolskemu tečaju R.M.B., ob 15. uri v Slovenski hiši.
NEDELJA, 8. marca:
Otvoritev slovenskih osnovnih šol, ob 16. uri v Slovenski hiši.
PETEK, 13. marca:
Predavanje z Lic. Juan Pablo Berra o temi „Prevencción de las adicciones“ ob 20.30 uri v Slovenskem domu v San Martinu.
SOBOTA, 14. marca:
Popravni in dopolnilni izpiti, vpisovanje in začetna sv. maša na Srednješolskem tečaju R.M.B. v Slovenski hiši.

DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

ZAČETNA PRIREDITEV SLOVENSКИH OSNOVNIH ŠOL
v nedeljo, 8. marca 2009 v Slovenski hiši

Ob 16. uri: Sv. maša
Ob 17. uri: Akademija v izvedbi Baragove šole.

„Želimo si boljši svet“
predstavitev otrokovih pravic

Vstopnina: otroci \$5
odrasli \$10

Vsi lepo vabljeni!

DA teoriji evolucije, NE darvinizmu

Pred pol stoletja nam je „tovarišica“ lepo razložila, kako je Darwin dokazal, da se je človek razvil iz opice. Iz tega je nato izluščila „znanstveni“ dokaz, da Boga ni. Je danes kaj drugače? Ob 200. obletnici Darwinovega rojstva in ob 150. obletnici izida njegovega dela *O izvoru vrst* je bilo objavljenih kar nekaj razsodnih misli o evoluciji in veri. Večinoma pa so mediji pogrevali postane predsodke. Veroučitelji trčimo ob njih, ko je beseda o stvarjenju. Svet ni bil ustvarjen, človek tudi ne, skočijo v besedo otroci, razvil se je iz opice. In to je dokaz, da Boga itak ni, vedo ... od vsepovsod, tudi iz šole. In potem jim razložijo, če moreš, da se ne izključujeta ne stvarjenje in razvoj, ne Bog in teorija evolucije, ne vera in razum. Oni že vedo! Zaradi resnice in sožitja — menda je to namen in vodilo tako medijev kot šole — bi bilo prav, če ne bi govorili počez o razmerju med vero in evolucijo.

Prvo je že to, da nimajo vse vere enakega odnosa do evolucije. Fundamentalisti, ki razumejo svoje svete spise po črki, jo zavračajo. Najbolj glasni nasprotniki so protestanti evangelikalci, sledijo Jehove priče in muslimani. Za razliko od njih pa katoliška Cerkev povezuje vero in razum, saj sta zanj „kot dve krili, ki omogočata človeškemu duhu, da se dvigne k zrenju resnice“. Skladno s tem je Janez Pavel II. izjavil: „Nova spoznanja vodijo k priznanju, da je teorija evolucije več kakor le domneva.“ Kolikor je torej teorija evolucije znanstvena, toliko ni in ne more biti v nasprotju z vero Cerkev.

Toda bolj kakor odnos verstev do teorije evolucije je za človeštvo usodna njena zloraba. Da se ji izognemo, moramo dobro razlikovati med Darwinovo teorijo in zlorabami, ki pod krinko znanosti širijo prepričanje, da selekcija ni na delu le v naravi, marveč tudi v družbi. V tem primeru so manj uspešni, brezposelni, revni, bolni ... le izmečki selekcije; ukvarjanje z njimi pa je izguba časa. Še več, slabotne je treba izločiti, likvidirati, da ne bi kvarili dobrih. Ta skrb za „dober rod“ (evgenizem), za izboljšanje človeštva z evolucijsko „znanostjo“, ima številne izvedbe.

Ničkolikokrat nam je profesor marksizma ponovil, da je Engels imenoval Marxa „Darwin zgodovine“. Razredni boj je namreč družbena izpeljava selekcije, ki izbira najboljše — partijo s proletariatom — za izvedbo brezrazredne družbe, druge — buržuje, „versko blazne“ in drugo reakcijo — pa eliminira. Na enakih izhodiščih je Hitler ustvarjal arijskega nadčloveka. Mar ni zgovorn, da so nacisti v taboriščih

uporabljali izraz selekcija za pošiljanje „izbrancev“ v plinsko celico? Težko bi zanimali, da komunizem in nacizem nista pustila usedlin darvinizma sedanjemu rodu, toliko bolj, ker pozna navaden človek teorijo evolucije samo skozi to ideologizacijo.

Ideologizacijo evolucije izvaja tudi liberalni kapitalizem, ki nas formatira danes. „Odpor, ki ga čutim do njega,“ pravi nobelovec Czeslaw Milosz, „je kot moj odpor do narave. Razlog za to so občutek ogroženosti, moje zavračanje krutosti, usmiljenje, vsa moja opažanja krutosti v naravi. Nikoli ne morem pristati na razmere v naravi, in sicer, da bi sleherni živel v stalni ogroženosti kakor v kameni dobi. Drži, kapitalizem je naraven; kdorkoli hoče kaj drugega, gre proti osnovni pravici močnejšega, da preživi, in nihče ne ve, ali se lahko obnese poskus, da bi se tej zakonitosti izmuznili.“ V tem gladiatorstvu ni mesta ne za sočutje in ljubezen ne za resnico in pravico. Najprej so na udaru tisti, ki si sami ne morejo pomagati oz. druge stanejo (otrok, bolnik, starostnik), zato so nizka rodnost, splav, evtanazija (postali) vrednote. Človeku, ki nima tajkunskih nagonov in ni član izbranih družbenih elit, se ne godi bistveno bolje. A to ni vse: ideologija ekonomskega in vrednostnega darvinizma je podtaknila serijo tempiranih bomb: sedanja ekonomska kriza je prva eksplozija, pripravljena se socialna, na obzoru je ekološka ...

Rešitev je mogoče iskati ali v večji človečnosti, kar je preverjena ponudba krščanstva in verstev, ali v darvinističnem liberalizmu, ki že tipa za čem bolj učinkovitim in donosnim kakor človek. Da drsimo v zadnje, kaže biologizacija preteklosti. Danes poznamo namreč bolje dinozavre in neandertalce kakor pa zgodovino domovine in razmislje o človeku ... da verske nevednosti sploh ne omenjam. Hkrati ko naš spomin zaposlujemo s tem, kar je bilo pred človekom, se naši načrti usmerjajo v to, kar bo človeku sledilo: genetsko in kibernetično izdelan nadčlovek.

Medtem ko katoličani sprejemamo Darwinovo teorijo, kolikor je v mejah znanosti, pa smo do njenih zlorab kritični in odklonilni. To toliko bolj, ker nam je zaupana služba oznanjevanja vesele novice vsem ljudem. Strnjeno se ta novica glasi: sprejemanje Jezusovega duha in sodelovanje z njim more edino spreminjati „kraljestvo narave“ v „kraljestvo milosti“, selekcijo v solidarnost, pogubo v rešitev.

Drago Ocvirk v Družini

SLOVENCİ IN ŠPORT

SLOVENKA JE PETA
Američanka Lindsey Vonn je osvojila prvo zlato na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju, ki se je začelo v francoskem Val d'Isèru. Na superveleslalomu (1:20,73) je bila druga domačinka Marie Marchand Arvier (+0,34), tretja pa Avstrijka Andrea Fischbacher (+0,40). Tina Maze je kot najboljša Slovenka zasedla peto mesto (+1,33). Vanja Brodnik je bila v svojem prvem nastopu na SP 27. (+6,66), Petra Robnik in Maruša Ferk pa sta odstopili.

ŽENSKI DVOBOJ
Slovenska ženska teniška reprezentanca je v prvem dvoboju na turnirju prve evroafriške skupine pokala Fed v Tallinnu v Estoniji premagala Avstrijo z 2:1. Najprej je Maša Zec Peškirič (130. na lestvici WTA) premagala 268. igralko sveta Melanie Klaffner s 6:0 in 6:2, v drugem dvoboju pa je Andreja Klepač (121.) v treh nizih s 7:5, 1:6 in 6:3 ugnala Patricio Mayr, 96. igralko z lestvice WTA. Dvoboj dvojic, ki ni več odločal o končnem zmagovalcu, je bil pa pomemben zaradi morebitnega kroga ob koncu tekmovalca, je dobila Avstrija. Nikola Hofmanova in Sandra Klemenschits sta bili boljši od

DRUGA MESTA
Tina Šutej je na atletskem dvoranskem mitingu v New Yorku v skoku s palico preskočila 4,20 metra, dosegla drugo mesto

in izenačila državni rekord Teje Melink, dosežen 28. januarja 2005 v Budimpešti.
Marija Šestak pa je na dvoranskem atletskem mitingu v Düsseldorfu v Nemčiji v troskoku zasedla drugo mesto (14,50 m). Snežana Rodič (Gorica) je bila v tej disciplini četrta (14,05 m).

USPEH KARIERE
Slovenski nordijski kombinatorec Mitja Oranič je na tekmi svetovnega pokala v avstrijskem Seefeldu dosegel uspeh kariere. Tržičan je namreč zasedel deseto mesto in se tako veselil najboljšje uvrstitve doslej. Zmagal je Šved Magnus Moan, drugi je bil domačin Mario Stecher, tretji pa vodilni v svetovnem pokalu, Finec Anssi Koivuranta.

DOBER NAPREDEK
Najvišje uvrščeni Slovenec na teniški lestvici ATP Grega Žemlja je vpsal nov skok. Odlično je nastopal na 50.000 dolarjev vrednem turnirju ATP serije challenger na peti celine. Žemlja, sicer tretji nosilec turnirja, se je v Burnieju prebil vse do finala, kjer pa je dvakrat s po 3:6 moral priznati premoč četrtemu nosilcu, domačinu Brydanu Kleinu. Kljub porazu na zadnji stopnički je 22-letni Žirovničan dosegel enega večjih uspehov, saj se drugič v karieri uvrstil v finale turnirja serije challenger. Uspeh ni ostal neopažen, saj se je na računalniški lestvici ATP s 187. povzpел na 170. mesto.